

DET KONGELIGE FINANSDEPARTEMENT

Faktaark

Nærmere om de tre hovedområdene omtalt i Perspektivmeldingen 2017

Et trygt arbeidsliv med lav ledighet og høy sysselsetting

En hjørnesten i det norske samfunnet er høy sysselsetting. For den enkelte betyr det å ha en jobb både stabil inntekt, personlig utvikling og deltakelse på en sosial arena. Samtidig er gode fellesfinansierte velferdsordninger avhengige av balanse mellom hvor mange som bidrar til inntektene og hvor mange som mottar.

I årene fremover betyr en eldre befolkning at vi blir færre til å bære byrdene dersom ikke avgangsalderen fra arbeidslivet øker. Hvis mange blir stående utenfor arbeidslivet på grunn av manglende eller feil kompetanse, vil byrden bli større. Økt innvandring kan gjøre utfordringene større hvis ikke innvandrerne blir godt integrert på arbeidsmarkedet.

Digitalisering preger samfunnet vårt mer og mer. Mer og bedre bruk av teknologi er avgjørende for økt produktivitet i næringslivet. Digitalisering gjør noen arbeidsplasser overflødige, men gir samtidig fantastiske muligheter til nye arbeidsplasser, nye investeringer og nyskaping.

Utdannelse og kompetanse er en nøkkel til å møte disse utfordringene. Vi trenger flere både med gode fagutdanninger og med høy akademisk kompetanse.

Samtidig må vi jobbe lenger når vi lever lenger. Skatte- og trygdesystemer må i større grad enn i dag gjøre det lønnsomt å jobbe. Vi må unngå at helseproblemer, språkvansker eller manglende eller utdatert kompetanse hindrer folk i å være i jobb. Vi skal utvikle et samfunn som skaper muligheter for alle.

Velstandsveksten må nå fram til alle

I flere land har den økonomiske veksten i liten grad nådd fram til flertallet i befolkningen. Mest dramatisk ser vi dette i USA der inntekten for den jevne amerikaner nesten har stått stille de siste tiårene. Slik er det ikke i Norge. Vi har små forskjeller økonomisk, sosialt og geografisk. De aller fleste har tatt del i de siste tiårenes velstandsvekst. I tillegg er barnas inntekt i mindre grad avhengig av foreldrenes inntekt.

Disse styrkene må vi bevare. At mange er i jobb er nøkkelen også til det. I tillegg skal vi trygge velferdsordningene – vi skal ha gode velferdstjenester for alle og et sikkerhetsnett for de som trenger det.

Få mer igjen for innsatsen, både i private og offentlige virksomheter

For å trygge velferdsordningene, må vi bruke ressursene i offentlig sektor fornuftig. Veksten i pensjonsfondet ventes å flate ut. Avkastningen anslås lavere enn før, og oljeprisen ventes ikke å gå tilbake til gamle høyder. Samtidig vil en eldre befolkning gi økte utgifter til pensjoner og helse- og omsorgstjenester. Fremover vil dermed handlingsrommet i finanspolitikken være langt mindre enn vi er blitt vant til.

Norge har gode offentlige velferdsordninger og en velfungerende forvaltning, men vi må hele tiden spørre oss selv om vi løser oppgavene godt nok. Tydeligere prioriteringer av mål og en aktiv, systematisk og kontinuerlig innsats for å øke effektiviteten i offentlig sektor er nødvendig.

Økt velstand krever også at veksten i produktiviteten i privat sektor tar seg opp. Det siste tiåret har produktiviteten vokst svakere enn tidligere. Utfordringen forsterkes av at olje- og gasssektoren ikke vil løfte veksten i norsk økonomi i samme grad i tiårene fremover som i tiårene vi har bak oss. Et grønt skifte vil bety nye rammebetingelser for norsk næringsliv nasjonalt og globalt. Økt proteksjonisme og mer innadrettet politikk i andre land vil ramme oss.

Svaret på omstillingsutfordringene er å legge til rette for nye arbeidsplasser i privat, konkurranseutsatt sektor, ikke å bevare gamle strukturer. Verdier må skapes før de kan deles.

Mer og bedre bruk av teknologi er avgjørende for økt produktivitet i næringslivet. Teknologiske gjennombrudd vil være helt nødvendig for å håndtere klimautfordringen. Nye teknologiske løsninger er også en forutsetning for bedre og mer bærekraftige velferdstjenester i fremtiden. Ikke minst innen velferdsteknologi ligger det fortsatt store, uutnyttede muligheter.